

Maliye ve Merkez Bankasından

Kur Korunmalı Mevduatta Son Dakika Sürprizleri

YMM Bülent AK

1. Önsöz

Bildiğiniz üzere, 2021 yılı 4. Dönem geçici vergi beyannamelerinin, geçtiğimiz hafta 17 Şubat 2022 Perşembe günü sonuna kadar verilmesi gerekiyordu. Tüm meslektaşlarımız adeta nefesini tutmuş, acaba bir uzatma gelir mi diye bekleyişe geçmişti. Nihayet Çarşamba akşamı geç saatlerde yayımlanan sirkülerle, 17 Şubat 2022 günü sonuna kadar verilmesi gereken, 2021 yılı 4. Geçici Vergi Dönemine ait Gelir ve Kurum Geçici Vergi Beyannamelerinin verilme ve ödeme süreleri, 25 Şubat 2022 Cuma günü sonuna kadar uzatıldı.

Ancak, bu defaki geçici vergi beyannamelerinin uzatılması sıradan bir uzatma değildi. Geçici vergi beyanının uzatılmasını sadece meslek mensupları değil, iş çevreleri de bekliyordu. Dövizini kur korunmalı vadeli TL mevduata çevirmeyi düşünen şirket sahiplerinin hatırı sayılır bir kısmı, vade süresinin 3 aya düşeceği beklentisiyle son ana kadar bekledi. Ancak, bu yöndeki beklentiler gerçekleşmedi, Merkez Bankası şirketler için belirlediği 6 aylık vade süresinde herhangi bir değişiklik yapmadı.

Diğer taraftan, Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Geçici Md. 14/1-a çerçevesinde yapılan düzenleme uyarınca; 31.12.2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, 2021 yılı 4. Geçici Vergi Dönemine ilişkin beyannamelerinin verilme tarihine kadar Türk Lirasına çevirerek vadeli mevduata çeviren şirketlere, yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının, 1.10.2021 ile 31.12.2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden kısmı kurumlar vergisinden istisna tutulmuştur.

Dolayısıyla, 2021 yılı 4. Dönem geçici vergi beyanının verileceği süre uzatılınca, 31.12.2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını bozdurarak vadeli TL mevduat hesabına dönüştürecek firmalara, Kurumlar Vergisi Kanunu Geçici Md. 14/1-a çerçevesinde sağlanan kurumlar vergisi istisnasının uygulama süresinin de, otomatikman 17 Şubat 2022 tarihinden, 25 Şubat 2022 tarihine uzatıldığı düşünüldü.

Ancak, uzatma yapıldığını düşüncesiyle söz konusu istisnadan yararlanmak üzere geçici vergi beyanamesi vermeye çalışan meslektaşlarımızdan, sıkıntı yaşadıkları yönünde duyumlar alıyoruz. Aldığımız bilgileri sizlerle paylaşarak, birlikte değerlendirmeye çalışacağız.

2. Sistem 17 Şubat Geçildiğinden Dolayı Uyarı Veriyor

İstanbul'da yerleşik bir şirket, vadelerin 3 aya düşeceği beklentisiyle son ana kadar beklemiş, daha sonra 31.12.2021 tarihli bilançosunda görülen döviz tevdiat hesaplarındaki dövizleri 18.02.2022 Cuma günü bozdurarak, aynı gün Merkez Bankasının uygulaması çerçevesinde 6 ay vadeli kur korunmalı vadeli TL mevduat hesabına çevirmiş.

Şirket tarafından, 6 aylık vadeli TL mevduata çevrilen yabancı paraların, dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının, 1.10.2021 ila 31.12.2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden kısmı hesaplanarak, kurumlar vergisinden istisna tutulacak şekilde, 21.02.2022 Pazartesi günü 2021 yılı 4. dönem geçici vergi beyannamesi verilmeye çalışıldığında, sistem tarafından mükellefe aynen aşağıda yer alan uyarı mesajı iletilmiş.

“KVK Geçici Mad. 14/1-a Kapsamında Değerlemeden Doğan Kazanç İstisnası satırını 31/12/2021 tarihli bilançosunda yer alan yabancı para tutarını 17 Şubat 2022 tarihine kadar TL mevduata veya katılım hesabına dönüştüren mükellefler yararlanabilmektedir.”

3. Kur Korumalı Vadeli TL Mevduata Dönüşümde Uzatma Yok mu?

Yukarıdaki mesajı alınca insan ister istemez, şirketlerin 31.12.2021 tarihinde bilançolarında yer alan yabancı paralarını bozdurarak, kur korumalı vadeli TL mevduat veya katılım hesabına geçerek, bozdurulan dövizlere ilişkin olarak 2021 yılının son üç ayına isabet eden kur farkı gelirlerinin kurumlar vergisi istisnasından yararlandırılmasına ilişkin olan sürenin, 2021/4 dönem geçici vergi beyanıyla birlikte uzatılıp uzatılmadığı yönünde kuşkuya düşüyor.

Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Geçici 14. Maddenin 1. Fıkrasının a ve b bentlerinde yer alan kurumlar vergisi istisnasından yararlanmak için iki temel şart var: Birinci şart şirketin 31.12.2021 tarihi itibarıyla bilançosunda yabancı paralarının olması, ikinci şart ise bu yabancı paraların Merkez Bankası uygulaması çerçevesinde, **2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar** Türk lirasına çevrilerek, vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirilmesi gerekmektedir.

2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihinden ne anlamak gerekir? Yasada yazılı olan süre mi, yoksa sirkülerle uzatılan süreler mi?

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 120. maddesi uyarınca; hesaplanan geçici verginin, üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın ondördüncü günü akşamına kadar bağlı olunan vergi dairesine beyan edilmesi ve onyedinci günü akşamına kadar ödenmesi gerekmektedir.

Ancak, 29.03.2019 tarih ve 115 no.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri uyarınca, 1 Nisan 2019 tarihinden sonra, geçici vergi beyannamelerinin verilme süreleri ödeme süresinin son günü bitimine kadar, yani 4. Dönem geçici vergi beyan ve ödeme süresi 17 Şubat günü bitimine kadar uzatılmıştır.

Fakat, daha sonra yayımlanan 16.02.2022 tarih ve 139 no.lu Vergi Usul Kanunu Sirküleri uyarınca, 2021 yılı 4. Dönem geçici vergi beyannamesinin verilme ve ödeme süresi 25 Şubat 2022 Cuma günü bitimine kadar uzatılmıştır.

Bazıları yasada yer alan 14 Şubat 2022 tarihinin esas alınması gerektiğini ileri sürebilecek olsa da, fiilen yıllardır sirkülerlerle uzayan tarihlerin mükellefin belleğinde yer edindiği, aksi yönde uygulamaya gidilmesi halinde ise mükelleflerin hak kaybına uğrayacağı ve getirilen yasanın amacına varılmasını zorlaştıracığı açık olup, mükellefleri yargı yoluna itmekten mümkün olduğu kadar kaçınılmasında yarar bulunmaktadır.

4. Ulaştığımız Yetkililer Uzatma Var Diyor

Soruna ilişkin olarak yetkili birimlere ulaşma ve konuyu aktarma şansını bulduk. Anladığımız kadarıyla, sorun sisteme teknik veri girişindeki bir aksaklıktan kaynaklanmış. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Geçici Madde 14/1-a Kapsamında Değerlemeden Doğan Kazanç İstisnasından, 31.12.2021 tarihli bilançosunda yer alan yabancı para tutarını, 25 Şubat 2022 tarihine kadar TL mevduata veya katılım hesabına dönüştüren mükelleflerin yararlanabileceğini konusunda bilgi almış bulunuyoruz. Gereken düzeltmenin kısa bir süre içerisinde yapılacağını umuyoruz.

5. Merkez Bankasından Efektif Döviz Kasası Müjdesi

Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen Geçici 14. madde metnine ve gerekçesine göre, kurumların 31.12.2021 tarihli bilançolarında yer alan döviz tevdiat hesapları ile katılma hesaplarında bulunan yabancı paraların istisna uygulamasından yararlanıyor.

Yurtdışında bulunan banka hesaplarındaki yabancı paraların istisna uygulamasından yararlanıp yararlanmayacağı konusundaki belirsizlik, Merkez Bankası Uygulama Talimatında yapılan değişiklikle giderilmiştir. Buna göre, yurtdışı banka hesaplarında yer alan ABD Doları, Euro ve İngiliz Sterlini hesapları uygulama kapsamına alınmış olup, kurumlar vergisi istisnasından yararlanmaktadır.

Geçtiğimiz hafta Ankara'da faaliyet gösteren bir şirketin, 31.12.2021 tarihli mizan ve bilançosunda gösterilmiş bulunan ve banka nezdinde kiralık kasada saklanan efektif döviz kasasındaki ABD Doları cinsinden yabancı paraların, Merkez Bankası uygulaması çerçevesinde kabul edilerek, 6 ay vadeli kur korumalı TL mevduata çevrildiği yönünde bilgi almış bulunuyoruz.

19 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde, şirketlerin efektif döviz kasalarında yer alan yabancı paraların uygulamadan yararlanamayacağı yönünde yapılmış herhangi bir açıklama bulunmamaktadır. Bu nedenle, Merkez Bankasının bu olumlu yaklaşımı çerçevesinde, şirketlerin 31.12.2021 tarihli bilançolarındaki efektif döviz kasalarında bulunan ABD Doları, Euro ve İngiliz Sterlinlerinin, 2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevrilmesi ve vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesaplarında değerlendirilmesi durumunda, kurumlar vergisi istisnasından yararlanılmasına herhangi bir engel olmadığını düşünüyoruz. Ancak, bu konuda öncelikle söz konusu işlemlerin yapılabileceği yönünde, kendi bankanız kanalıyla Merkez Bankasından mutlaka teyit almanızı öneriyoruz.

Diğer taraftan, İzmir'de faaliyette bulunan bir şirketin 31.12.2021 tarihli bilançosunda bulunan Eurobondlarını bozdurduğu, ancak Merkez Bankasının ilgili firmanın uygulamadan yararlanma talebini kabul etmediği ve kur korumalı vadeli TL mevduat hesabı açmadığı yönünde bilgi almış bulunuyoruz.

Konuya ilişkin soru ve sorunlarınızla ilgili olarak iletişim kurabilirsiniz.